

URFA TÜRKÜLERİ VE ÖYKÜLERİ

Necati AYDINLI

Şanlıurfa Valiliđi
İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùđù Yayınları
Şehir Kitaplığı Dizisi:59

ISBN:978-975-585-994-1

Yayın Koordinatùrù
Selami YILDIZ

Editùr
Mehmet Sait RIZVANOđLU
Aydın ASLAN

Yayın Kurulu
Selami YILDIZ
Mehmet Sait RIZVANOđLU
Bayram SOYKAN
Aydın ASLAN

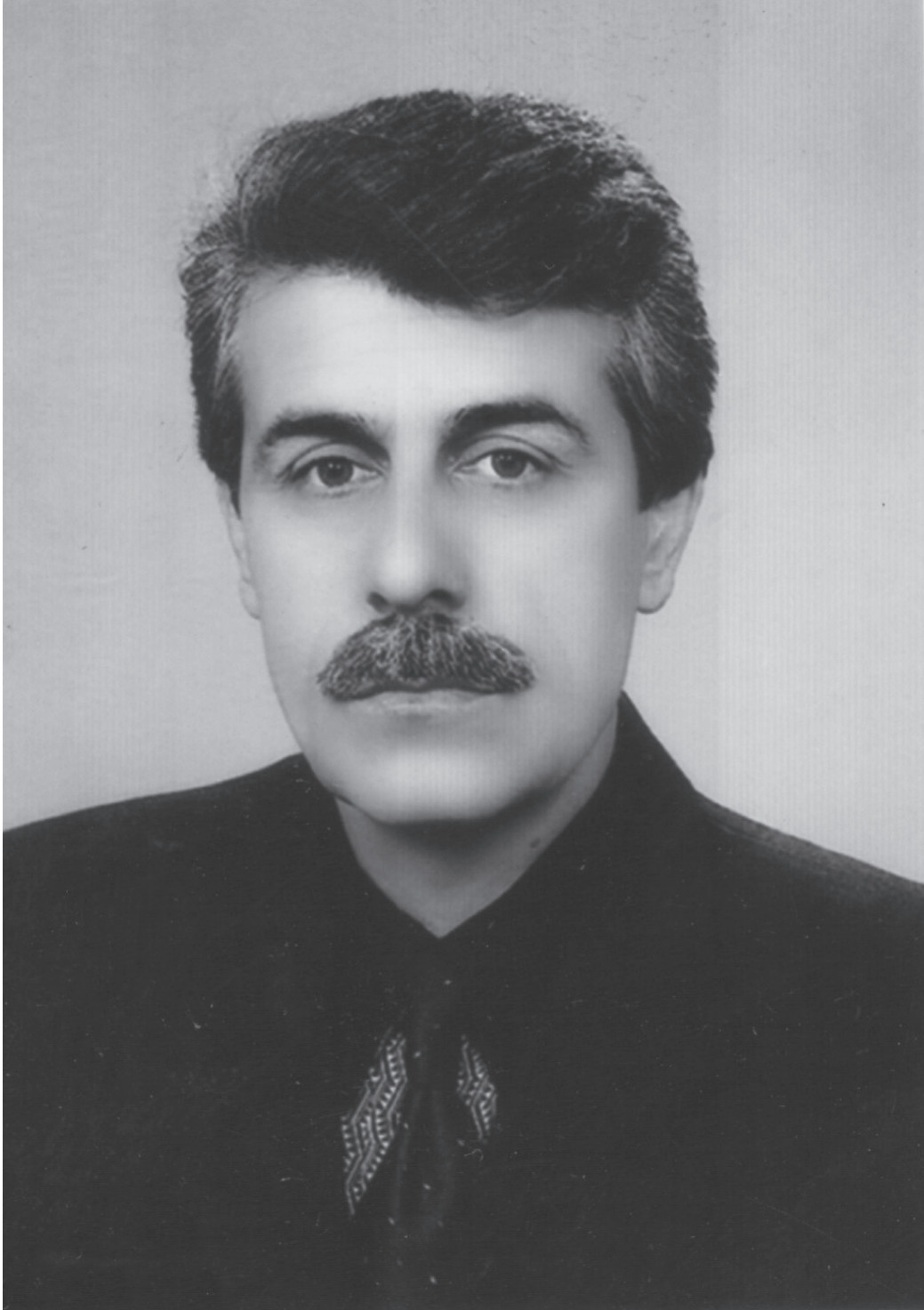
Yayın Hakkı
Bu eserden iktibas yapılırken,
dipnot veya bađlaç usulù kaynak gösterilmeden yararlanılamaz.

Kitabın hukuki sorumluluğunun tamamı yazarına aittir.

Yapım
Efsane Ajans
0 (212) 267 29 29

Baskı-Cilt
Fsf Printing House
info@fsfprint.com
0 (212) 690 89 89
İstanbul 2008

*Bu eser, Urfa müziğine emeđi geçen herkese
İthaf olunur.*

NECATİ AYDINLI

NECATİ AYDINLI

1958 yılında Urfa da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Urfa da tamamladı. Çocukluk yıllarında, Urfa'daki ustaları dinleyerek müzikle tanıştı. Daha sonra İzmir TRT sanatçılarından nota, solfej, usul ve tavrı dersleri aldı. Bir süre bağlama sanatçısı olarak, sanatçılara eşlik etti.

1988 de Urfa'da dersane açtı, bağlama ve ses eğitimi verdi. Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği Korosunda 1992-1997 yılları arasında bağlama sanatçısı olarak görev yaptı. 1993–1997 yılları arasında Şanlıurfa Kültür Araştırma Vakfı (ŞURKAV) Halk Müziği Korosunu oluşturdu ve yönetti. Urfa yöresine ait elliyi aşkın türkü derlemeleri yaptı.

1997 yılında “Urfa Sıra Geceleri–7” kasetini hazırladı ve birçok kasete yönetmenlik yaptı. Sözü ve müziği kendisine ait olan “Urfa Akşamları” kasetini çıkardı. Çok sayıda yerel ve ulusal televizyon programları yaptı. Bu güne kadar elliyi aşkın söz ve müziği kendisine ait beste yaptı.

2000–2002 yılları arasında Şanlıurfa Gençlik Spor Müdürlüklerine bağlı Gençlik Merkezlerinde bağlama ve ses eğitimi verdi. Aynı dönemde Türkiye Gençlik Merkezleri arası ses yarışmalarında öğrencileri Türkiye birincisi ve ikincisi ödüllerini aldı. Ayrıca konservatuar ile müzik okullarına çok sayıda öğrenci gönderdi, müzik piyasasına da birçok sanatçı kazandırdı.

2001 yılında Şanlıurfa Belediyesinde bağlama ve ses eğitimi vermeye başlayan sanatçı, halen Şanlıurfa Belediyesi Konservatuar Bölümünde görevini sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

Takdim		IX
Önsöz		XI
Giriş		1
1 – Urfa Kurtuluş Marşı		3
A		
2 – Arab Atı Gibi Sallar Başını		4
3 – Arpa Orağa Geldi		6
4 – Arzuhal İçin Sultana Geldim		7
5 – Alaydım Elin Elime		9
6 – Ayağına Giymiş Kara Yemeni		10
7 – Ayağında Kundura		13
8 – Ay Doğar Açmak İster		17
9 – Ay Doğar Bedir Allah		19
10 – Adana'ya Kar Yağmış		20
11 – Ağlarım İçin İçin		22
12 – Ağlama Yar Ağlama		23
13 – Ağam Seccadesini Sermiş Çayıra		24
14 – Al Yeşil Dökün Anneler		26
15 – Altın Yüzük Hatem Yar		28
16 – Aman Fatma Etme Naz		30
17 – Aşığı Saz Ağlatır		31
18 – Aşkla Güreş Meydanı		33
19 – Aşkinla Bu Uşşakı Viraneye Dönerdin		36
20 – Az Kaldı Bayram Ola		38
B		
21 – Bağda Güller Açıyor		40
22 – Bağı Bağımca Var mı		42
23 – Bahçeye Kuzu Girdi		45
24 – Bak Kara Gözlü Ceylana		46
25 – Ben Bir Altın Fenerim		47
26 – Ben Bir Yakup İdim		49
27 – Ben Bu Dağın Ağacıyam		51
28 – Ben Sığmamı Al İsterem		52
29 – Ben de Gittim Bir Geyiğin Avına		53
30 – Bir Daracık Pencere		55
31 – Bir Kız Gördüm Bedende		56
32 – Bu Dağı Aşam Dedim		58
33 – Bu Dağın Karı Menem		59
34 – Bu Dere Derin Dere		61
35 – Bu Pınar Eşme Pınar		63
36 – Bu Yoldan Hanım Geçer		64
37 – Ya Bülbül de Güle Kon (Kılıçlı Maya)		67
38 – Bülbüller Düğün Eyler		72
39 – Bülbülün Göğsü Al Olur		73
40- Bahçede Nar Ağacı		75
41- Bu Yoldan Çoklar Gider		77
C		
42 – Cabur Dağdan Kuş Geliyor		80
43 – Cana Bizim Esrarımız İmlalare Sığmaz		83
44 – Canı Dilden Hane Kilden Akibet		85
45 – Cemo Gül Açanda		86
46 – Cumbullu		88
Ç		
47 – Çadır Kurdum Düzlere		91
48 – Çay İçinde Adalar		94
49 – Çaya İner Ağlarım		96
50 – Çarşının Başı Ufaktır Taşı		99
51 – Çoban Kızı Suya Gider		102
52 – Çiğköfte Başım Tacı		104
D		
53 – Dağlar Başı Kışladı		106

54 – Daracık Sokakta Yara Kavuştum	108
55 – De Get Bayburt	109
56 – Diyarbekir Bu mudur	110
57 – Dön Beri, Dön Beri de Yüzünü Göreyim	111
58 - Dolana Ay Dolana	113
E	
59 – Eğildim Bir Dolu İçtim	114
60 – Egün Harab Olmuş	117
61 – El Zanneder Ben Deliyem	119
62 – Elleri Pamuk	120
63 – Eşimden Ayrıldım Gözyaşım Durmaz	121
64 – Evleri Yol Üstüdür	122
65 – Evlerinde Var Badıya	124
66 – Everinin Önü Tahta Daraba	126
67 – Evlerinin Önü Yoldur Yolaktır	127
68 – Evinizde Vardır Arış	129
69 – Ey Dide Nedir Uyku Gel Uyan Gecelerde	130
70 – Ey Rahmeti Bol Padişah	133
71 – Eyvana Gel Eyvana	135
F	
72 – Fırat Kenarının İnce Dumanı	137
73 – Fincanı Taştan Oyarlar	139
G	
74 – Gaipten Haber Getirdim	141
75 – Gardaş Gitmem Diyarbekir Düzünü	143
76 – Garip Bir Kuştı Gönlüm	145
77 – Geceler Yârim Oldu	146
78 – Gelemem Ben	147
79 – Gam Yüküne Tüccar Oldum Satarım	148
80 – Getirin Hakkoyu	150
81– Gidecağam Hamama	151
82 – Giderem Bende Bende	152
83 – Giderem Buradan Artık	154
84 – Gidiyorum Ağlama	157
85 – Gine Mihman Gördüm Gönlüm Şad Oldu	158
86 – Gitti Canımın Cananı	160
87 – Gittim Baktım Evlerinin Halına	161
88 – Güvercin Vurdum Kalkmaz	164
89 – Güley Gider Bostana	166
90 - Gelini Getirdiler	167
91 - Görmeyince Sabredemem	168
H	
92 – Habeşin Bağında Vurdular Beni	170
93 – Harman Yeri Sürseler	172
94 – Hayatları Değirmi	175
95 – Haydi Gidah Mersine	177
96 – Havuzum Dört Köşeli	179
İ	
97 – İki Dağın Arasında Kalmışam	180
98 – İki Bacı Durmuş Bacadan Bakar	182
99 – İndim Koyun Dibine	184
100 – İndim Gülün Bağına	185
101 – İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı	187
K	
102 – Kalahyam Kalalı	189
103 – Kalk Gönül Yola Gidelim	191
104 – Kalanın Ardında Laleler Biter	193
105 – Kalanın Ardında Ekerler Küncü	195
106 – Kaladan İndim Bağa	197
107 – Kahve Yemenden Gelir	199
108 – Kalada Kavun Yerler	201
109 – Kara Çadırın Kızı	203
110 – Kara İmiş Şu Antebin Yazısı	204

111 – Karaköprü Narlıktır		205
112 – Kara Sandığın Kilidi		207
113 – Kapıyı Çalan Kimdir		210
114 – Kara Üzüm Habbesi		213
115 – Kavak Kavaktan Uzundur		215
116 – Kırmızı Kurdele		218
117 – Kış Demedim Yaz Demedim		220
118 – Köyün Develeri Çekilir Dağa		224
119 – Kul Oğluyam Bende		225
120 – Kurban Olam Gözlerinin Mestine		226
	M	
121 – Makaram Sarı Bağlar		227
122 – Medet Senden		228
123 – Medine Daşına Bak		230
124 – Mevlam Der ki Doğruca Gel		231
125 – Mezarım Taşı Urfaya Karşı		234
	N	
126 – Nazlı Yar Geliyor Pınar Başından		236
127 – Ne Çemen Ne Sayeyi Gül		238
	O	
128 – Oklavıyam Bazıyam		241
129 – Oğlan Beni Çaydan Aşır		243
130 – Ordumuz Gitti Muş'a Dayandı		246
	P	
131 – Petekte Üzüm Kara		247
132 – Palan Dağı Dumandır		248
133 – Pencereden Bakıyor (Öldürdün Beni Oğlan)		249
134 – Pınarın Başında Ben Gördüm Onu		251
135 – Pınara Varmadın mı (Gül Koydum Almadın Mı)		252
136 – Pencereden Bakıyor (Hele Hele Yar)		254
137 – Pınara Varmadın mı (Uy Gelin)		255
138 – Portakal Dilim Dilim		256
	S	
139 – Sabah İle Sabah İle		258
140 – Sarıçiçek Mor Menevşe Zamanı		259
141 – Seher Oldu Vakt Oldu		261
142 – Seherde İndim Ben Bağa		262
143 – Sesler Gelir Rumelinin Ülkelerinden		263
144 – Seherde Uyandım		265
145 – Siyah Zülfü Tellerine		267
146 – Su Gelir Çağlar Aşsem		268
147 – Su Külekte Bulanı		271
148 – Sürme Beni		272
	Ş	
149 – Şu Urfanın Kapısı		274
150 – Şahin İdim Dağ Başında Oturdum		276
151 – Şu Gelen Kimin Kızı		278
	T	
152 – Tıfındır Hastahane		281
153 – Tamburam Rebab Oldu		282
154 – Tabakta Bal Olaydım		283
155 – Tabakta Darı Gördüm		284
	U	
156 – Urfalıyam Dağlıyam		285
157 – Urfalıyam Ezelden (Ömer)		287
158 – Urfamızın Dört Etrafı Bahçalar		289
159 – Urfalı		291
160 – Urfanın Etrafı		293
161 – Urfalıyam Ezelden (Ağam Çiğköfte Oldu)		294
162 – Urfaya Paşa Geldi		295
163 – Urfalıyam Gül Nedim		297
164 – Uzun Uzun Kamışlar		298
165 – Urfa Kısas Samahı		299

V

166 – Vara Vara Vardık (Gele Gele Geldik)	311
167 – Varın Gidin Şu Babama Söyleyin	313
168 – Vallahi Yalancısın	315
169 – Vardım ki Yurdundan Ayak Göçürmüş	317
170 – Valla Kardeş Yar Hani	320

Y – Z

171 – Yağmur Yağar Göl Olur	321
172 – Yar Elinden Badeler İçtim	322
173 – Yar Yüreğim Yar	323
174 – Yaram Sızlar Ağrır Başım	325
175 – Yaralarım Göz Göz Oldu Oyuldu	327
176 – Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	331
177 – Yar Elinde Bade İçtim	332
178 – Yavrum Senin Ne Belalı Başın Var	334
179 – Yeşilbaşlı Telli Durnam	335
180 – Yeşil Ördek Olsam Yârin Gölünde	337
181 – Yüce Dağlar Yüce Yüce Olur	339
182 – Yola Çıkılmış Bir Güzel	341
183 – Zeynebin Başı Tellidir	343

Sözsüz Ezgiler

184 – Acem Hoyrat Gezintisi (1)	345
185 – Acem Hoyrat Gezintisi (2)	346
186 – Acem Hoyrat Gezintisi (3)	347
187 – Beşiri Hoyrat Gezintisi	348
188 – Divan Ğazel Gezintisi	349
189 – Divan Hoyrat Gezintisi	353
190 – Halep Gezintisi	355
191 – Hicaz Gezintisi	358
192 – Hüseyini Gezintisi	360
193 – İbrahimi Hoyrat Gezintisi	361
194 – Ğalata Hoyrat Gezintis	362
195 – Mesnevi Hoyrat Gezintisi	363
196 – Urfa Dörtlük Oyunu (Marhama, Değenek, Şeyhani)	364

TAKDİM

Şanlıurfa, 11.500 yıllık tarihi geçmişi, coğrafik konumu, ticari İpekyolu üzerinde olması, Doğu ile Batı arasında kavşak noktasında bulunması sebebiyle, stratejik öneminin yanı sıra din, kültür ve medeniyetlerin buluştuğu bir çekim merkezi olmuştur. Bu özelliklerinden dolayı tarihi gelişim sürecinde, üzerinde birçok bağımsız devlet ve beylik kurulmuş ve birçok uygarlığa beşiklik etmiştir.

Tarih boyunca dünyanın en verimli toprağına sahip Şanlıurfa, bu yönü ile bir tarım şehri olmuştur. Şehrin bu birikimini göz önünde bulunduran Türkiye Cumhuriyeti, tarihinin sürdürülebilir en büyük projesi olan GAP'ı uygulamaya sokmuş ve Atatürk Barajı ile Şanlıurfa'yı ticaret ve kültürün yanında bir de tarım ve sanayi şehri yapmıştır.

Şanlıurfa, çok tanrılı inançların yanı sıra birçok peygamberi bağrından çıkarmış, birçok peygamberin uğrak yeri olmuş ve bu yüce insanlara ev sahipliğı yapmış bir şehirdir. Üç semavi dinin ata olarak kabul ettiği Hz İbrahim, bu topraklarda doğmuş, Hz İsa bu şehri kutsamış ve bu yüzden şehir, "İnançlar Diyarı" ve "Peygamberler Diyarı" olarak anıla gelmiştir. Özellikle Hz. İbrahim ve Hz. Eyyub peygamber ile özdeşleşmiştir.

Şanlıurfa, Urfa Akademisi ve tarihi Harran Üniversitesi'nden yetişen âlimlerin eserleri ile Batı Medeniyetinin oluşumuna büyük katkı sağlamış; ilim, felsefe ve sanatta modern Batı Düşüncesini etkilemiştir...

Şanlıurfa, sahip olduğu kültürel mirası ile kültür ve inanç; Karacadağ Kayak Merkezi ile kış; Karaali Kaplıcaları ile termal; Atatürk Barajı'nda yapılan su sporları ile turizm çeşitliliğı açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğümüzün 2006 yılında projelendirdiğı "Şehir Kitaplığı Dizisi" yayınları kapsamında yayınlanan "**Urfa Türküleri ve Öyküleri**" adlı bu çalışmaya emeğı geçenlere teşekkür eder, başarılar dilerim.

Yusuf YAVAŞCAN
Şanlıurfa Valisi

ÖNSÖZ

Urfa, çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmış, zengin kültüre sahip bir şehirdir. Örneğin gazeliyat (gazel geleneği) Osmanlıdan bize kalan bir mirastır. O dönemde sanata ne kadar değer verildiğini gazel geleneğinde görebiliriz. Gazel geleneği, Urfa ve Elazığ yöresinde icra edilmektedir. Urfa medeniyetler arası geçiş noktasında olması nedeniyle çok farklı kültürlerin zengin izlerini taşımaktadır. Yöre şivesi ses kullanma tekniğine olumlu yönde etki ederken, ses hançeresinin bilimsel eğitim almadan çok iyi kullanılmasını sağlamaktadır. Bu nedenle; Urfa tavrı(ağzı) çok beğeni ile dinlenir. Urfa' da halk müziği gerek biçim gerekse konu anlatımı bakımından oldukça renklilik arz eden bir yapıya sahiptir. Aşk, hasret, gurbet gibi duygular ile ayrılık ve seferberlik gibi toplumu ilgilendiren olaylar türkülerimizde işlenmiştir.

Urfa müziğinin söz yapısı incelendiği zaman, divan şiirinin etkisi altında olduğu gözlenmektedir. Divan şairlerden Nabi, Abdi, Rafet, Hilmi, Şevket ile daha birçok şairin Urfa da yetişmiş olması bu etkilenmenin nedenlerinden biridir. Urfa'da eserler genelde makam içerisinde birbirine bağlı olarak icra edilir. Halk müziğinde Urfa müziği tarzı farklı olduğu gibi, gazel geleneği ise başlı başına ayrı bir sanat örneğidir. Türkü, gazel ve hoyratlar bir bütündür. Birbirinden ayırdığımız zaman otantik tavrı bozulur, fasıl içinde yeri geldikçe arada gazel ve hoyrat okunur. Yöremizde her ezgi mutlaka makam özelliklerine göre icra edilir. İcrada kullanılan sazların, divan ve gazel gibi daha çok Türk Müziği repertuarında rastlanılan formlarının, Urfa folklorunda var oluşu da ayrı bir özelliktir.

Urfa bu yönü ile sanat müziği ve halk müziğinin aynı kaynaktan geldiğinin açık bir örneğidir. Aynı zamanda Urfa müziği için ”**sanat müziği ve halk müziği arasında bir köprüdür**” diyebiliriz. Klasik sazlar (ud, keman, kanun, ney, cümbüş) ve bağlama gibi sazlar da bu iki müziğin ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu kitabın hazırlanmasında katkılarını eksik etmeyen Sayın Mehmet Mercan ÖZKAN, Celal ÇAV'a, nota yazımında Asım TARHAN ve Mükerrerrem TARHAN'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yörenin kaynak kişilerinden ölenlere Allahtan rahmet, hayatta olanlara başarılar dilerim.

Saygılarımla

Necati AYDINLI
Urfa /2008

GİRİŞ

1-KIRIK HAVALAR

Genel olarak Urfa Türküleri için yapılan gruplandırma yörenin ezgi ve melodik açısından ne kadar zengin bir yapıya sahip olduğunu gösterir. 1926 yılında Darül Elhan (konservatuar) heyeti Türkiye genelinde derleme çalışmalarına başladığında Urfa'ya gelerek çok sayıda derlemeler yapmışlar.

1938–39 yılları arasında Muzaffer SARISÖZEN Hoca Türkiye genelinde derleme çalışmalarına başladığında, Urfa'ya gelerek birkaç gününü ayırmış ve 100'ün üzerinde ezgi derlemiş ancak bitiremediğini ve tekrar geleceğini belirterek yöremizden ayrılmıştır. Bu olay, yöremizin ezgi bakımından ne kadar zengin olduğuna dair çarpıcı bir örnektir.

Şanlıurfa ezgileri usul yönünden incelendiğinde, 10/8'lik usul oldukça çok görülür. 10/8'lik usul ezgi bütünlüğünde genelde 3'lülerin yer değiştiği ölçü içerisindeki değişiklik ezginin güzelliğini, zenginliğini ve melodik yapısını oluşturmada oldukça önem arz eder.

Urfa türkülerinin söz yapısında olduğu gibi ezgi bakımından da renklilik göze çarpar. Ezgi yapısındaki usullere baktığımızda 2/4, 4/4, 6/4, 5/8, 6/8, 9/8, 10/8, 12/8 gibi genel olarak Türk Müziğinde kullanılan usuller izlemektedir.

2-UZUN HAVALAR

*Uzun Havalar (hoyratlar, maniler), gazeller(tekler)

*Kırık Havalar (türküler), İlahiler (çifteler)

Uzun havalar içinde, yaygın biçimi hoyratlardır. Sözleri cinaslı ve manilerden seçilmiş olan bir uzun hava türüdür. Hoyratlar genelde Urfa'ya özgü makam geleneği içerisinde icra edilir. Urfa Folklorun de hoyrat ve maniler ayrı bir yere sahiptir. Yöre insanı duygu ve düşüncelerini hoyrat ve manilerde anlatmıştır. Hoyrat erkekler, mani ise kadınlar tarafından söylenir. Hoyratı maniden ayıran en büyük özellik sözlerinin cinaslı ve eksik mısra ile başlaması, erkek ağzı (edasıyla) söylenmesidir.

Örneğin: Üzüm kara
Tiyekte üzüm kara
Çıktım hak divanına
Elim boş üzüm kara

gibi çok sayıda örnekleri vardır.

Mani sözleri cinaslı olmadığı gibi sözler tam mısra ile başlar kadın ağzı(edasıyla) söylenir. Mani sözleri dört bini aşkın olduğu halde, günümüzde ancak bine yakın mani arşivlerimizde bulunmaktadır.

Örneğin: Alıç koydum sepete
Yar oturmuş tepede
Yarımlın şöhreti var
Şan vermiş memlekete,

Hoyratlarda olduğu gibi manilerinde çok örnekleri vardır.

Gazel ve hoyrat icra edenler arasında usta-çırak ilişkisi olduğundan, yörede çok sayıda gazelhan yetişmiştir. Ancak günümüzde usta-çırak ilişkisi kalmadığından gazelhan yetişmediği gibi, hoyratlarımızın bazıları da zaman içerisinde unutulmuştur.

Günümüze kadar gelen hoyratlar içerisinde en bilinenler ise;
Düz (Beşiri)- Bahçacı- İbrahimi- Aşırtmalı- Divan- Acem- Havar Kardeş-Eski Hoyrat- Kılıçlı-Yayla- Irak- Elezber- Tecnis- Kesik- Galata (kalata)-Mesnevi- Eski Mesnevi- İsfahan- Hüseyini ve Seba'dır.

3- GAZEL

Geçmişte gazel de divan tarzı şiirler okunur, bestelenir ve icra edilirdi. Zaten eskiden beri Anadolu da müzik sistemli bir şekilde icra edilmekteydi. Gazel tarzı da o zamandan bu güne süre gelmiştir. Gazel divan türündeki şiirlerin belirli bir makam içinde okunmasıdır. Gazelin diğer bir özelliği usta okuyucular tarafından icra edilmesidir.

4-MAKAM GELENEĞİ

Urfa da sıra gecelerinde, müzik icra edilirken makamlar belirli bir sıraya göre okunur. Daha önceleri fasıla başlanırken divan ile başlanırmış, fakat daha sonraları bu kural değiştirilerek rast makamı ile fasıla başlama geleneği yerleşmiştir. Gazeller rast, navruz (karcıgar), hicaz, uşşak, acemaşiran, segah, seba ve kürdi makam sırasına göre icra edilir.

KILIÇLI MAYA

IV. Murat Bağdat seferine çıkarken aynı güzergah üzerinde bulunan Urfa'da ki Şazeli Şeyhi Ali Dedeyi ziyaret eder ve bir müddet Urfa'da kalır. Bu süre içerisinde Urfa'da musikiyle iştigal eden ne kadar hanende ve sazende varsa onları dinler, iltifatlarda bulunur. Mecliste bulunanlara daha başka ustalar yok mu diye sorar. Cemaatte ileri gelenlerden birisi; Hünkâr'ım Kuloğlu Mustafa adında bir ustamız vardır. Ancak canı isterse musiki topluluklarına katılır, istemezse katılmaz der.

IV. Murat merak eder, Kuloğlu Mustafa'ya davet için haber gönderirler, Kuloğlu Mustafa biraz rahatsız olduğu için gelemez. Bunun üzerine padişah iki askere bu adamı bulun getirin emrini verir. Askerler Kuloğlu Mustafa'yı zorla getirirler. Kuloğlu Mustafa Padişahın huzuruna alınır ve musiki heyetine katılır. Bir iki parçadan sonra "Ya bülbül güle kon dikene konma" sözleriyle başlayan uzun havayı okur. Orada bulunanlar ilk defa dinledikleri uzun havaya hayran kalırlar ve padişaha iletirler. IV. Murat Kuloğlu Mustafa'ya döner ve sorar: "Bu sözlerin hikmeti nedir?" Kuloğlu Mustafa; "Efendim mahur makamında bir maya okudum huzurunuzda, ismi ise Kılıçlı Maya olsun, çünkü kılıç zoruyla getirildim" der. Bu eser, Kılıçlı Maya ya da kılıçlı hoyrat olarak günümüze kadar gelmiştir.

TENEKECİ MAHMUT GÜZELGÖZ

1919 Yılında Urfa'da doğmuş. 1988 yılında vefat etmiştir. Mesleği tenekecilik olduğundan Tenekeci Mahmut ismini almıştır. Gazel geleneğini Mukim Tahir Tamburacı Derviş ve dönemin gazel ustalarını dinleyerek gazel geleneğini öğrenmiş. .Mevlit okumasını da Hacı Nuri Hafız'dan öğrenmiş iyi bir kulağa sahip olduğu herkes tarafından takdir edilmiştir. Gazel okumadaki ustalığı tartışılmayan bir kişidir ve aynı zamanda yörenin en büyük kaynak kişilerindendir. Uzun hava, kırık hava, ilahi (çifteler) ezgilerini, sözlerini, makam ve öykülerini eksiksiz bir şekilde bizlere aktaran ustadır.

CABUR DAĞDAN KUŞ GELİYOR

Arap Reşo, Urfa Bey kapısı mahallesinden Arap Halil'in oğludur. O dönemde yetişen gözü pek bir gençti. Fransızların Urfa'yı işgal ettiği sıralarda Fransızlara karşı çok büyük mücadele veren Arap Reşo, aynı zamanda kaysılardan kör Asnan (İsmail) isminde çok sevdiği arkadaşı ile haksızlıklara karşı verdiği mücadele ile tanınır. Arap Reşo'nun Açıksu civarında Cabır adında meşhur bir bahçesi vardı. Bu bahçe, içerisinden geçen çayı ve çeşitli meyve ağaçları ile halk arasında ün yapmıştı.

Bahçenin bitişiğindeki arazi Şeyhanlar aşiretinden Hacı Şeyho'nun du. Arap Reşo'nun küçükbaş hayvanları Hacı Şeyho'nun tarlasına girerdi, bu yüzden de aralarında zaman zaman tartışmalar olsa da küskünlükleri uzun sürmezdi. Arap Reşo bir gün Ali Saip ismindeki çok sevdiği arkadaşını Cabır'a davet eder. Ali Saip 'de Fransızlara karşı büyük mücadele vermiş bilgili ve kültürlü bir kişiydi.

Arap Reşo ile Ali Saip yemeklerini yedikten sonra, Ali Saip içki içmeye başlar O sırada Arap Reşo'nun hayvanları Hacı Şeyho'nun tarlasına girer. Hacı Şeyho 'hayvanlarınız yine bizim tarlaya girmiş ne olacak bu halimiz ' diye haber gönderince, Arap Reşo durumu görüşmek üzere Hacı Şeyho'nun evine gider. Arap Reşo dönmekte gecikince, onu merak eden Ali Saip de Arap Reşo'nun peşinden Hacı Şeyho'nun evine gider. Hacı Şeyho oğulları ile birlikte aynı evde yaşamaktadır. Ali Saip, Arap Reşo ile Hacı Şeyho'nun tartıştığını görünce, içkinin tesiri ile Hacı Şeyho'ya hakaret etmeye başlar. Hacı Şeyho, Ali Saip'e, Arap Reşo'nun misafiri olduğu için tepki göstermez. Arap Reşo, Ali Saip'in hakaretlerine engel olmaya çalışsa da Ali Saip Hacı Şeyho'ya hakaret etmeye devam eder. Bunun üzerine Hacı Şeyho 'nun oğlu dayanamaz ve silahını çekerek Ali Saip 'i orda öldürür.

Hacı Şeyho kızarak, " oğlum ne yaptın elin adamını öldürdün" der. Arap Reşo arkadaşı Ali Saip'in öldüğünü görünce Hacı Şeyho ve oğluna müdahale etmeye çalışır ancak Hacı Şeyho da silahını çekerek Arap Reşo'ya ateş eder, orada onu öldürür ve yakalanmamak için kaçarlar. Günlerden pazardır halk bu olayı duyunca Cabır'a gelir ve herkes cenazesini alır defneder. Hacı Şeyho ve Arap Reşo aileleri bu olaydan sonra birbirleriyle düşman olurlar. Defalarca köye baskın yapılmasına rağmen Hacı Şeyho ve oğlu yakalanamazlar.

Arap Reşo öldürüldüğü sırada çocuklarının en büyüğü olan Mehmet babasının öldürülmesinden sonra çok üzüldü, kimse ile pek görüşmez. Mehmet'in çok dürüst ve mert olduğu herkes tarafından söylenir. Aradan bir yıl geçtikten sonra Babasının intikamını almak için Hacı Şeyho'nun bir oğlunu öldürür ve yakalanmamak için dağa çıkar. Dağda yedi yıl kalır, dağda olduğu bu zaman zarfında yedi-sekiz kişiyi öldürdüğü söylenir.

Hükümet kuvvetleri devamlı Mehmet'i arıyor ve bulmak için sürekli baskınlar yapıyorlardı.1956-57 yıllarında Urfa valisi olarak, Kadri EROGAN görev yapmaktaydı.1957 yılında Belediye Başkanı ise Hacı Tevfik SARAÇ' ır.

Hacı Tevfik SARAÇ, Arap Reşo'nun kirvesiydi ve Mehmet'i çok severdi Bir çatışmada yaralanan Mehmet'i doktora götürmüş ve tedavi olmasını sağlamıştır. Mehmet'te Hacı Tevfik'i çok severdi. Mehmet'in Hacı Tevfik'ten bir miktar alacağı varmış, bir arkadaşı ile bir gece Hacı Tevfik'in evine gider ve Hacı Tevfik'ten alacağını ister. Hacı Tevfik yanında misafiri olduğu için "Başka zaman hallederiz " diye cevap verir. Hacı Tevfik'in yanındaki kişi ise "bu gecenin saatinde paramı istenir"deyince Mehmet ile bu kişi arasında tartışma çıkar. Hacı Tevfik tartışmayı yatıştırmak için bir dakika bekleyin deyip, bilinmeyen bir nedenle odasına gidip geri gelince, onlarda silahını aldığını sanırlar. Söylentiye göre Mehmet'in arkadaşı da silahını çeker ve ateş ederek Hacı Tevfik 'i orda öldürür.

Hacı Tevfik Urfa halkı tarafından sevilen ve sayılan biriydi. Mehmet tarafından öldürüldüğünü sanan halk çok üzüldü, ancak birçok kişi de Hacı Tevfik'i öldürenin Mehmet değil yanındaki arkadaşı olduğuna inanıyordu. Bunun üzerine Mehmet'i yakalamak için baskınların sayısı artırılmıştır, fakat defalarca kuşatılmasına rağmen bir türlü yakalanamaz. O dönemde Elektrik düzenli olarak verilemediği için Hükümet yetkilileri tellal ve Bekçileri mahallelere göndererek şu ilanı yaptırırlar."Kim Arap Reşo'nun oğlu Mehmet'in yerini bildirirse ona elli bin lira mükâfat vardır."diye ilan edilir. Güvenlik güçleri tarafından Mehmet'in yakın arkadaşlarına yapılan baskı sonucu, Mehmet'in saklandığı yer öğrenilir. Vali Kadri EROGAN nezaretinde Askeri kuvvetler Cabır yakınlarındaki gizlendiği mağaranın etrafını kuşatırlar. Mehmet bu kuşatma da elinden yaralanır ve yakalanır.(1958)

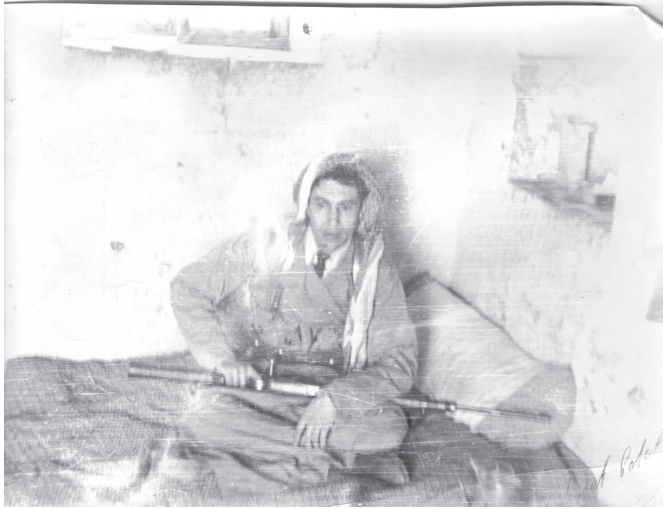
Mehmet iki yıl cezaevinde tek başına bir hücrede kalır ve yargılanma sonucu idama mahkûm edilir. 1960 yılında Adana'da idam edilir."Cabır dağdan kuş geliyor" türküsü Arap Reşo'nun oğlu Mehmet'in üzerine söylenir. Bu türkü günümüzde de okunmaktadır.

Reşit Polat (Arap Reşo)

Arap Reşo'nun oğlu Mehmet yakalanıp Valilik Binası (Bugünkü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü binasının olduğu yer) önünde halka gösterilirken)

Arap Reşo'nun oğlu Mehmet Polat (Mahe)

ÇOBAN KIZI

Çoban kızı, bir köy ağasının çobanının kızıdır. Ağanın da yetmişmiş bir oğlu vardır. Ağanın oğlu bu çobanın kızına âşık olmuş ancak, kızın ise aşktan haberi yoktur. Bir gün kız, testi omzuna almış pınardan gelirken ağanın oğluyla karşılaşır. Oğlan kıza tebessüm ederek bakar. Kız bu tebessümden bir şey anlamaz. Bu karşılaşmalar bir kaç kere tekerrür eder. Oğlan bir türlü kıza içini açamaz.

Açamadığının sebebi de, kızın babası sert mizaçlı bir kişi olduğundan, Acaba istesem verir mi diye tereddütte kalır. Bir gün pınar başına erkenden gider, bir tarafa saklanır. Kız gelince de bir türküyle kıza meramını anlatır. Tesadüf odur ki, o saatte kızın babası da koyunları pınara yakın bir yerde otlatmaktadır. Oğlanın kızına söylediği bu türküyü işitir. Kız da ona mukabelede bulunur. “Anam duysa, babam beni öldürür” dediğini de işitir. Kızın babası bu iki gencin arasındaki sevgiyi dinleyip anladıktan sonra iyi düşünüp elalemin diline düşmemek için ağasının yanına gider. Kızıyla, ağanın oğlunun arasındaki gönül yakınlığını anlatır ve kızını ağanın oğluna vermeye hazır olduğunu söyler. Ağa da çok âli cenap bir kişi olduğundan bu gençleri birleştirmeye karar verir ve Allah’ın emriyle çobanın kızını oğluna alır. Böylece bu iki genç bu türkü vasıtasıyla birleşmiş ve muratlarına kavuşmuş olurlar.

SEYFETTİN SUCU

1942 yılında Urfa’da doğmuş, 1987 yılında vefat etmiştir. Çok güzel bir sese sahip olan sanatçı, herkes tarafından takdir edilmiştir. Plakları ve kasetleri günümüze kadar büyük bir beğeniyle dinlenen ve Diyarbakır’lı Celal’den sonra şark bülbülü unvanını alan ilk sanatçıdır. Ayrıca yöre repertuarına çok türkü kazandıran sanatçılarımızdandır.

ÇADIR KURDUM DÜZLERE

Urfa'da eski örf ve adetlere göre etrafındaki dağlara bahar mevsiminde kişiler grup halinde çadır kurup eğlenirlermiş. O dönemde bir mutasarrıf tayin edilmiş. Mutasarrıf'ın gayet güzel ve endamlı bir kızı varmış. Bir gün mesire yerinde Urfa'nın tanınmış ailelerinden birinin oğlunun bu kıza gözü değmiş ve sevmiş. Bu sevgiyi gizli tutmuş.

O zamanın geleneğine göre bir genç evlenmek istediği zaman babasının ayakkabısına bir çivi koymuş. Babası onun evlenmek istediğini anlar. Bu oğlunda mesire yerlerinde kızı görmeye gidermiş. Bu durum bir müddet devam etmiş. Oğlan fazla dayanamayıp, adet üzerine bir gün babasının ayakkabısına bir çivi koymuş, babası oğlunun evlenmek istediğini anlamış. Oğlunun kızı sevmesi bazı çevrede dedikodulara yol açmış. "Falan adamın oğlu koskoca bir mutasarrıfın kızına âşık olmuş, duyduğumuza göre kızda ona âşıkmiş." deniliyormuş, Bu durum epey devam etmiş. Babası bu dedikoduları duyunca "oğlum akrabalarımızda yetişmiş bir sürü kız var, hangisini dilersen gidip sana isteyelim" demesine rağmen, oğlan annesine "ben mutasarrıfın kızını istiyorum" diyerek babasına cevabını iletmesini istemiş. Annesi bunu duyunca şaşırır "Oğlum buna imkân var mı, mutasarrıf kızını bize verir mi" diye söylese de, oğlan "sen yinede babama söyle bir yolunu bulup, kızı istesin" diyerek ısrarcı olur. Annesi bu cevabı babasına anlatınca, baba bir müddet düşündükten sonra mutasarrıf yakınlarından bir kaç kişiyi araya koyup, kızı oğluna ister mutasarrıf makul ve temiz bir kişi olduğu için sorar. "Oğlan askerliğini yapmış mı yapmamış mı" diye. Oğlanın askerliğini yapmadığını söyleyince, mutasarrıf "oğlan askerliğini yapsın, gelsin. Allah kısmet etmişse kızımı veririm" der. Malum eskiden askerlikler uzun sürdüğü için bu haberi alan aracılar meseleyi olduğu gibi oğlanın babasına söylerler. Bu mesele böyle devam ederken dedikodularda sürer. Hele bak haddini bilmeden mutasarrıfın kızını oğluna istedi, oda vermedi gibi haberler dolaşır. Bir kaç ay sonra oğlanın askerlik emri gelir. Eskiden şubelerde kur'a çekilirdi. Yemen ve Suriye gibi uzak yerlere gidenler beraberinde bir siyah, bir beyaz bir çift kuş götürürlerdi. Eğer kura'sı Yemen, Suriye tarafına düşmüşse siyah kuşu uçurur. Oğlanında kurası Suriye'ye çıkınca oğlan siyah kuş uçurmuş. Bu haber Urfa'da hemen yayılmış tabi, oğlanı sevenler üzülmüş sevmeyenlerde sevinmişler. Oğlan askere gitmek üzere yola düştüğünde "Çadır Kurdum Düzlere" türküsünü dile getirmiş. Oğlan askere gitmiş ve bir daha geri dönmemiş.

Tenekeci Mahmut GÜZELGÖZ'ün Jubile Gecesinde
Soldan Sağa: Ayaktakiler: Kanun-Ömer GÜLTEKİN, Ud-Ömer EMİROĞLU, Lütfü EMİROĞLU, Ses-Mehmet ÖZBEK, Oturanlar: Kanun-Fazlı ÖZTOP, Tenekeci Mahmut GÜZELGÖZ, Keman-Vefik ATAÇ

EĞÜN HARAB OLMUŞ

Eskiden Urfa’da saz çalan, sesi güzel bir genç varmış. Herkes tarafından sevilen bu gencin askerliği çekilen kura sonucuna göre Diyarbakır’a çıkar ve askere gider. Orada bir müddet kaldıktan sonra Eğin’e gönderilir Eğin’de askerliği boyunca hafta sonu izinlerini arkadaşlarıyla birlikte mesire yerlerinde saz çalıp türkü söyleyerek geçirirlermiş. Zamanla Eğin halkı tarafından çok sevilir ve çevre edinir. Bazılarıyla arkadaş olur. Günün birinde Eğin’li arkadaşlarından birisi “evli misin, bekar mısın” diye sorar.

Urfa’lı asker bekâr olduğunu söyler. Ve ara sıra mesire yerinde bir genç kıza gözünün takıldığını ve o genç kıızı sevdiğini arkadaşına söyler. Arkadaşı o kızın nasıl biri olduğunu sorar, mesire yerine beraber gitmeyi teklif ederek kıızı kendisine göstermesini ister. Bir gün hafta sonu iznine çıktığında o arkadaşını mesire yerine götürür ve o kıızı orda gösterir. Arkadaşı gülümser ve Urfa’lı askerın omzuna vurarak “bu benim bacımdır, gerçekten istiyorsan onu sana veririm.”der. Urfa’lı asker çok sevinir ve bölük komutanına anlatır.

Bölük komutanı ise babacan ve halden anlayan bir kişi olduğu için “Allah hayırlı etsin “der ve evlenmesi için izin verir. Taburdan 15 gün izin çıkartır ve memleketi olan Urfa’ya giderek evlenir. 15 günlük izni bittikten sonra tekrar bölüğüne döner. Bir kaç ay sonra Urfa’lı genç hastalanır. Hava değişimi için Urfa’ya döner ve 20–25 gün sonra yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak ölür. Oğlanın babası bu acı ve erken gelen haberin verilmesinden sonra mektupların ucunu yakarak gelinine yollar. Sabırlı olmasını tavsiye eder. Gelin bu mektubu alınca tarumar olur ve şivana başlar. İşte o zaman “Eğin Harap Olmuş” türküsünü bu gelin dile getirir.

Bir Fasil’dan Görünüm

Soldan sağa: Ses ve Saz Sanatçısı Ahmet Karaoğlan, Sinema Sanatçısı-Yılmaz Güney, Bağlama Sanatçısı-Mustafa Çalışır, Ses ve Saz Sanatçısı - Mehmet Nacak

FIRAT KENARININ İNCE DUMANI

Urfa'nın Bozova ilçesine yakın Fırat kenarında iki komşu köy varmış. Bu köyün ağalarından birinin oğlu, diğerrinin de kızı varmış. Bu kız ve oğlarda evlenme çağına gelmişler. Köylerin yakın olmasından dolayı birbirlerine gidip, gelirlermiş. Kızla oğlan birbirlerini görmüş ve sevmişler. Günün birinde oğlanın babası hanımına"oğluna sor eğer evlenmek istiyorsa onu evlendirelim" diyerek oğlunun görüşünü istemiş. Oğlu da "komşu köydeki sevdiğim kızı bana isteyin"diyerek isteğini annesine cevabını vermiş, Annesi oğlanın cevabını babasına iletmış. Oğlanın babası köy komşusu olan ağanın kızını oğluna almaya karar vermiş.

Bunun üzerine vakit geçirmeden köyden bir kaç yaşlı adamı alıp, komşu köye oğlunun sevdiği kızı istemeye gitmişler. Eskiden beri bizde başlık adedi vardır, kızın babası tarafından istenen başlık parası oğlan babası tarafından kabul edilmiş. Kızı istemeye gittiklerinde mevsim sonbaharmış, iki tarafta "bahar gelince iki gencin düğününü yaparız "diye anlaşmışlar. Bahar gelince gelini getirecekleri günü tespit etmişler. Köyde gelin ve damat tarafı atlara binerek cirit oynayarak, Gelenleri silah sıkarak karşılarlar Damatta gelini getirmeye giden kabileye katılmış. Gelini deveye bindirmişler. Düğün alayında nara atılır ve davul zurna çalınır, bu şekilde gelin hareket eder. Silahlar sıkılır. İkinci köyün hududuna girerken serseri bir kurşun gelinin kalbine saplanır, gelin cansız olarak yere düşer ve ölür. Düğün alayı bir anda şivan yerine döner. Herkes hüznün içerisinde gelini defnederler. Damat çok üzülür, deliye döner. Gelinin köyünde taziyede 3 gün kalırlar. Oğlanın gözyaşı dinmez. Her gece kızın mezarına gidip, sabahlara kadar ağlar Gece yarısı Fırat nehrinin kenarına gider yükselen su buharını seyrederek bülbüllerin ötüşünden hüznülenerek "Fırat Kenarının ince Dumanı" türküsünü dile getirir.

1950 İstanbul Radyo Programı Urfa Musiki Heyeti,

Soldan sağa ayakta; Yusuf Tokdemir (Avukat), 3. kişi Hamit Hafız(Komiser), 4.Kişi Yılmaz Kayral (Babe Yılmaz), 6.Kişi Faruk Akay (Avukat), 7.kişi Süryani Boğuzun Oğlu Sabri, Ortadaki Oturanlar: 8.kişi Hoca Hüseyin, 9.kişi Prof.Dr. Abdulkadir Karahan, Ön Sırada Yerde Oturanlar, Ud-Ahmet Mercan, Bağlama-Müslüm Topçu ve Mustafa Bengisu, Darbuka-Abdi (Kunduracının oğlu)

HAYATLARI DEĞİRMİ

Urfa da Sakıplar diye bir ailenin üç güzel kızı varmış. Eşref adında bir genç, kızların birine sevdalanmış. Kız gel zaman, git zaman Eşref in kendisine olan sevgisini öğrenen kız da Eşref'e sevdalanmış.

Bu iki genç uzun zaman sevgilerini etraftan gizlemeye çalışmışlarsa da, yinede etrafa birbirlerini sevdikleri yayılmış, akraba olmalarına rağmen kızın ailesi çok zengin, Eşref'in ailesi ise oldukça fakirmiş. Bu yüzden Eşref sevgisini ilk zamanlarda büyüklerine açamamış. Bir zaman sonra artık bu duruma dayanamayan Eşref, ailesine durumu anlatmış. Aile büyükleri" nasıl olur onlar zengin, kızlarını verecek kişinin de zengin olmasını isterler. Bu yüzden kızını bize vermezler" demişler. Ama Eşref'in ısrarına dayanamayan anne ve babası kızı istemeye mecburen giderler.

Tıpkı düşündükleri gibi "siz fakirsiniz oğlunuz işsiz, güçsüz biz kızımız için başkası ile söz kestik, onun için kusura bakmayın bu iş olmaz " demişler. Eşrefin annesi ve babası üzülerək eve dönmüşler, bütün bunlara rağmen kızda Eşreften başka kimseyi istemem demiş. Bu iki aşığı birbirinden uzak tutmaya çalışsalar da Eşref kızla anlaşmış, kaçmaya karar vermişler. Kaçacakları gece kız bohçasını hazırlayıp beklemeye başlamış Eşref atı bulup gelinceye kadar hayli zaman geçmiş kız ise beklemekten uyuya kalmış. Eşref geldiğinde kız uykuda bulmuş eğilmiş ve öperek uyandırmak istemiş. Tam o sırada kızın ağabeyleri içeri girerek önce Eşrefi, sonra da kız kardeşlerini öldürmüşler. Ölümle sonuçlanan bu hazin öykü "Aman Eşref Canım Eşref(Hayatları Değirmi)" türküsü yakılarak günümüze kadar gelmiştir.

KADRI SEMA

1940 yılında Urfa'da doğdu.1978'de vefat etti. Urfa'da yetişen en iyi ses sanatçılarından biriydi. Çok farklı bir ses rengine sahipti. Kendine has yorumuyla eserleri icra ederdi. Yörede çok sevilen bir sanatçıydı. Birkaç plak yapmış, birçok mahalli kasetleri olan bir sanatçımızdı. Gerek icrasıyla gerek sanatçı duruşuyla saygın bir yere sahipti. Kadri Sema bir ekoldü diyebiliriz.

KIRMIZI KURDELE

Mukim Tahir dönemin en büyük ustalarından biridir. İstanbul'dan gelen plak yapma teklifi üzerine İstanbul'a gider. Plak şirketine gittiğinde, şirket sahibi ile görüşmek istediğini söylese de şirkette çalışan bayan sekreter, şirket sahibinin yerinde olmadığını ancak bir notu varsa geldiğinde kendisine iletebileceğini söyler. Bunun üzerine Mukim Tahir, Urfa'dan geldiğini, sanatçı olduğunu ve plak yapmak için çağrıldığını söyleyince, sekreter karşısındaki pala bıyıklı çokta sahne sanatçısına benzemeyen Mukim Tahir'in yüzüne alaylı bir şekilde bakarak, "Urfa'dan gelecek olan sanatçı siz miydiniz, gönderilecek başka sanatçı yok muydu Urfa'da" diyerek alaylı bir şekilde güler.

Mukim Tahir'in bu durum karşısında morali bozulur, Sekretere kızım senin adın ne diye sorunca oda "niye sordunuz ki, benim adım Emine" der. Mukim Tahir patronuna Urfa'dan Mukim Tahir geldiğini ve yarın yine geleceğimi söylersiniz "deyip şirketten ayrılır. Mukim Tahir kafasını dinlemek için biraz etrafı gezer ve meyhaneye gider dinlenir. Emine ismine bir türkü besteleyeceğini kafasına takar ve o gece "Kırmızı Kurdele Kör Olasan Emine" türküsünü o gece besteler.

Sabah sekreter patronuna Mukim Tahir diye bir kişi geldiğini sanatçı olduğunu ve sizin teklifiniz üzerine plak yapmak için geldiğini söyler. Patronu ise çok sevindiğini nerde olduğunu sorunca sekreter "'bende sanatçı olduğuna pek inanmadım ve ilgilenmediğim için oda üzülerek gitti ama tekrar geleceğini" söyledi. Patron beklediğimiz sanatçı o idi, zaten niye böyle davrandım diyerek kızar.

Mukim Tahir şirkete tekrar gelir ve patron ile karşılaşır. Patron Emine'nin dünkü davranışından dolayı özür diler ve Mukim Tahir'e usta hangi türküyü plaka okuyacaksınız deyince, Mukim Tahir dün gece burada yaptığım besteyi plaka okuyacağım der. Oda merak eder "hemen dinleyelim" der. Mukim Tahir "Kırmızı Kurdele Kör Olasan Emine" ile başlayan türküyü okumaya başlar. Ancak sözlerin bir kısmı müstehcen olduğu için kendisine türkü çok güzel ama sözlerinin bir kısmının değişmesi lazım denir. Mukim Tahir Emine için yazmıştım. Eğer özür dilerse sözlerini değiştirir ve plak'ı yaparım der. Emine Mukim Tahir 'i küçük gördüğü için çok üzülmediğini söyler ve özür diler. Kırmızı kurdele türküsü de böylece çıkmış olur.

Soldan Sağa: Tambur -Marangoz Halil, Bağlama- Öğretmen Cevdet Def -Bekçi Bakır YURTSEVER, Ses-Karaköprü'lü İsmail, Ses ve Bağlama -Mukim TAHİR, Bağlama -Mehmet ŞENGÜL (çırçır mahe), Tambur-Abdurrahman FENER, (Aşçı hoca), Darbuka -Bakkal Abdulkadir

KARA ÇADIRIN KIZI

Urfa yöresinde aşiretler arasında dolaşan halk Âşıkları vardı. Aşiret reislerinin çadır odalarında çalıp, söylerler, gördükleri güzel kızları ve genç delikanlıları över, onların üzerine türkü söylerlermiş. Günün birinde Urfa'nın tek tek dağlarında bir aşiret reisinin çadırına bu çalıp söyleyen aşık uğrayıp 3 gün misafir olur. Oda kısmında olan misafirleri eğlendirir. Bazen harem tarafına da geçip çalıp söylerlermiş. Aşiret reisinin çok güzel bir kızı varmış. Bu yörede o kızın güzelliği dillere destan olmuş. Bu şairler bazen Suriye ve Irak tarafında dolaşırlar, Suriye'ye geçtiklerinde yine bir aşiret reisinin çadırına misafir olurlarmış. Oradaki aşiret reisinin yakışıklı bir oğlu varmış, bu şairler Urfa tarafında gördükleri aşiret reisinin kızının güzelliğinden bahsederler.

Oğlan kızın güzelliğini duyunca görmeden âşık olur. Bu âşıklar bir kaç ay geçtikten sonra tekrar Urfa'ya gelip, o aşiret reisine misafir olurlar. Bu defa oğlanın yakışıklılığından bahsederler. Kızda oğlanı görmeden âşık olur. Oğlan görmeden âşık olduğu kızı görmek için Urfa tarafına gelir ve o çadıra misafir olur kendisi ile birlikte başka da misafirler vardır, Sohbet arasında anlar ki, misafir gençlerden biri sevdiği kızın nişanlısı ve amcası oğludur. Şimdi halim ne olacak diyerek morali bozulur.

Reisin kızı da kırmızı fermanesini giyip diğer kızlarla beraber çadırın oda kısmının önünden geçerken oğlanın gözü kızı takılır. Bakar ki âşıkların bahsettiği kız oymuş. Kızda oğlanı görür ve âşıkların methettiği oğlanın bu olduğunu tahmin eder. Gece herkes dağıldıktan sonra kız oğlanı yakından görmek için çadırına gider. Kızın geldiğini gören oğlan telaşlansa da kız "korkma geldiğimi kimse görmedi" diyerek oğlanı rahatlatır. İkisi de sohbet ederek uykuya dalarlar. Sabah olmuş herkes uyanmıştır, dışarıdaki seslerden oğlan da uyanır ve kızı uyandırarak "kalk baban duyarsa ikimizi de öldürür" der. Kız bunun üzerine kalkarak kimse görmeden kendi çadırına gider.

Oğlan bir iki gün daha kalır. Kızın babası oğlana derki, oğlum kusura bakma bizde adettir misafire üç güne kadar hiç bir şey sorulmaz, fakat senin atına baktım çok iyi bakılmış, silahından ve giyiminden anladım ki, bizden daha üstün bir aşiret reisinin oğlusun, gelişinin sebebi nedir. Kızın nişanlısı gencin geliş sebebinin nişanlısında gönlü olduğunu, nişanlısının da onda gönlü olduğunu anlar ve bu durumu bildiğini gence belirtir. Misafir genç, kızın nişanlısına böyle bir niyetinin olmadığını amacının aşiretleri gezip görmek ve tanımak olduğunu söyler. Buna inanmayan kızın nişanlısı, kızın babasına "bu oğlanın senin kızında gönlü var onun için gelmiş" diyerek serzenişte bulunur. Kızın babası yeğenine "oğlum ama benim bir tek kızım var onu da sana nişanladım, ikinci bir kızım olsaydı bu gence verirdim" der. Kızın nişanlısı durumdan emin olduğundan nişanı bozar ve kızını bu gence verirse iyi olur" diyerek oradan ayrılır. Amcası da nişanın bozulma sebebini daha sonra öğrenir ve istemeyerek de olsa kızını misafir ettiği bu gence verir, nikâhları kıyılır ve evlenirler."Kara Çadırın Kızı" türküsü de bu güne kadar gelir.

1943 Urfa'da bir kına gecesinde ama (gözleri görmeyen)müziyenler
(İbrahim Halil Karaca Arşivi'nden)

KAHVE YEMENDEN GELİR

Urfa köylerinde göçebe aşiretler arasında odalarda kahve kaynatılır ve gelen misafirlere ikram edilir. Bu gelenek çok eskiden beri Urfa'nın örf ve ananesidir ve halen devam etmektedir.

Acı kahve(mırra)'nın mazisi çok eskidir, Acı kahve ikram etmeyen herhangi bir köy ağası, aşiret reisi ve ileri gelenleri hoş karşılanmaz. Geçmiş zaman da kahveci çırağı varmış, bu çırak kahveyi kaynattıktan sonra ustasının işi olduğunda misafirlere dağıtmış. Aynı zamanda saz çalıp türkü ve hoyrat okurmuş. Fakat gizliden gizliye âşık olduğu sezilirmiş.

Eskiden Urfa'da bir adet vardı kahvecilere hamamda çalışanlara ve kuşçulara kız vermezlermiş. Bu nedenle çırak âşık olduğu kızı alamazmış. Hem kızın aşkı hem fakirliğin verdiği acıdan müteessir olup, "Kahve Yemenden Gelir" türküsünü dile getirmiş.

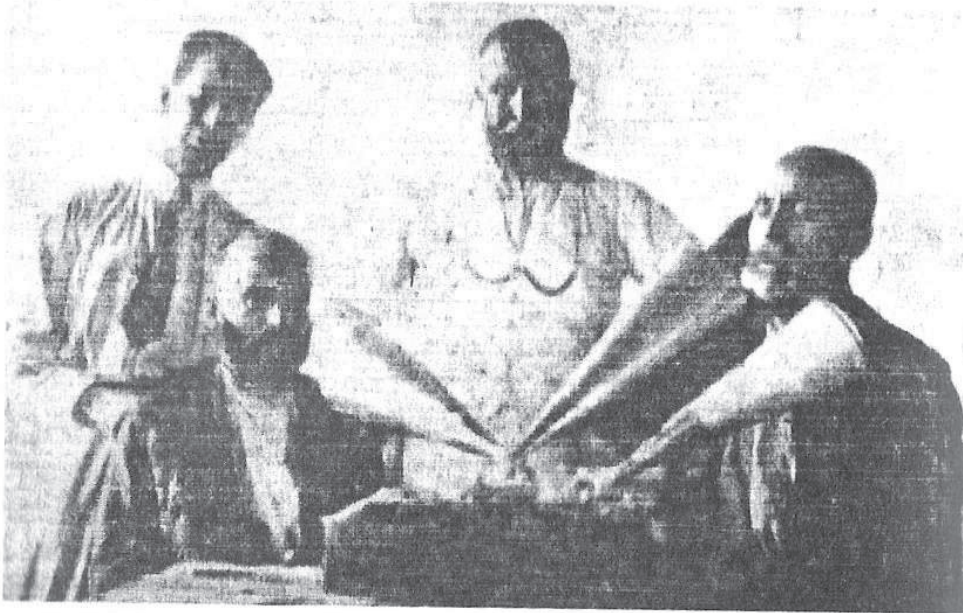
1968 Ankara'da Urfa Gecesinde Urfalı Mahalli Sanatçılar

Soldan Sağa: Bağlama -Mustafa Savaş, Ritim-Suha Kürkçüoğlu, Ses- Seyfettin Sucu Ud -Lütfü Emiroğlu, Cura Bağlama- Abdullah BALAK

KAPIYI ÇALAN KİMDİR

1930'lı yıllarda Şanlıurfa merkezde şimdi Haleplibahçe diye anılan alanda müzisyenler şarkı söyler, halkta sanatçıları dinlemek üzere buraya giderlermiş. Bu sanatçılar içerisinde Nesime Hanım'ın güzelliği Urfa halkının dilindeymiş. Halepli Bahçesinin gecelerine gerek Nesime Hanım, gerekse de Mukim Tahir daima renk katmışlar, eğlence gecelerinin aranılan simaları olmuşlardır. Zamanla her ikisi de aynı mecliste bulunmuşlardır. Bir rivayete göre Mukim Tahir ile Nesime Hanım arasında bir gönül yakınlığı bile olmuştur. Nesime Hanımın Halepli olduğu rivayet edilse de, Mardinli olduğu asıl isminin de Sakine olduğu bilinen iddialar arasındadır. Fakat Nesime olarak anılmaktadır. Nesime o sıralar 20 yaşlarında bir genç kızdır. Bazı toplantılara, eğlencelere giderek raksetmekte ve şarkı söylemektedir. Şarkıları ve güzelliği ile kısa bir zamanda çevrede ün salar. Çok delikanlının aklını başından alır. Artık etraftan taciz edilmeye başlar.

Nesime bu tacizlerden kurtulmak için emin ve muteber bir adam olarak bildiği Büyük Hacı Mustafa Kamiloğlu'na sığınmakta çareyi bulur. Mustafa Efendi kendisini himayesine alır. O sıralarda Nesime'ye tutkun gençlerden birini yakalayarak ikaz eder. Nesime bundan böyle yanımda köşkte kalacak der. Mustafa Efendinin bu ihtarı diğerlerini de sindirir. Böylece Nesime köşkte rahat bir hayata başlar. Hamisi Mustafa Efendiye ailesi efradına hizmet eder. Fakat bu sefer etrafta dedikodular başlar. Türlü söylentiler kulaktan kulağa yayılır. Oysa Nesime ancak çok özel toplantılara çıkıyor hizmet ediyor veya birkaç türkü söylüyordu. Bu dedikodulardan rahatsız olan Büyük Hacı Mustafa Efendi, Nesime'yi Esemkulu köyünden Gaffaroğlu Ömer ile evlendirir, çocukları olur. Kocası öldükten sonra da Nesime hastalanır ve 1953'ten sonra da İstanbul'a taşınır. Mukim Tahir'in taş plaklarından bize yadigar kalan şimdilerde ise tv. radyo ve kasetlerden dinlediğimiz "Kapıyı çalan kimdir" türküsü Nesime'nin üzerine yazılmıştır.

Dar'ül Elhan (konservatuar) heyeti Ekrem Besin Bey başkanlığında Urfa'da ses kaydı yaparken (1926)

KÖYÜN DEVELERİ

Urfa'daki aşiretlerden develeriyle meşhur çok zengin bir aşiret reisinin, çok güzel bir kızı varmış. Günün birinde sahipsiz garip bir genç reisin çadırına misafir olur. Reisin kahvecisinin yanında yatıp kalkarmış. Bu aşiretler yazın yaylaya çıkarlar, kışında köyde otururlarmış. Reisin çadırı çok büyük olduğu için giren çıkan belirsizmiş. Aşiret reislerinin çadırı harem ve oda olmak üzere iki kısımdır. O garip oğlanda oda kısmında kalır. Bir gece akşam yemeğinden sonra reisin gözü bu gence ilişir. Hemen kahveciyi çağırır, bu gencin kim olduğunu sorar. Kahvecide kimsesiz garip biri olduğunu, 2-3 aydan beri yanında barındırdığını söyler. Reis oğlanı çağırır "kimsin, kimin nesisin" diye sorar. Gençte kahvecinin dediği gibi kimsesiz garip biri olduğunu söyler. Reis oğlanın konuşmasını ve terbiyesini çok beğenir. Ara sıra harem tarafına bir iş için gönderir. Bir seferinde oğlan haremde reisin kızıyla karşılaşır ve kıza âşık olur. Fakat bu aşkı içinde gizler. Yayla zamanı geldiğinde reis ve aşiretinden sürü sahibi olanlarda yaylaya çıkar. Reis gençten emin olduğu için köyde bırakır. Haftaya veya on beş güne yetecek yiyecek bırakırlar. Bir gün yiyecek bırakmayı unuturlar, genç ise kızı sevdiğinden tahammül eder. Genç aç kaldığı bir günün gecesi hem kızın aşkı, hem de açlığın tesiri ile bu türküyü mırıldanır. Aşiret reisi bir iş için köye gelir

Oğlanın kendine olan sadakatini anlamak için başka bir eve misafir olur. Misafir olduğu bu ev sahibinden gencin durumunu ve davranışlarını sorar. Ev sahibi gencin dürüstlüğünden bahseder. Reis gizli olarak evine gelir. O sırada garip genç "Köyün Develeri" türküsünü mırıldanmaktadır, reis duyar ve seslenerek geldiğini haber verir. Bu türküyü neden söylediğini ve kim için söylediğini ısrarla sorar. Genç tanınmış bir aşiret reisinin oğlu olduğunu ve bir olaydan canı sıkılıp, aşiretini terk ederek buralara gelip kendisine sığındığını, haremde kızını görüp âşık olduğunu, bu türküyü de onun için söylediğini açıklar. Reis oğlanın babasını iyi tanıdığını ve samimi bir dostu olduğunu anlar. Oğlana bildirmeden oğlanın babasına haber gönderir. Oğlunun kendisinin yanında olduğunu, kızını oğluna vereceğini müjdelar. Oğlanın babası bir kafiye ve çeşitli hediyelerle birlikte gelir, reisin kızıyla oğlunun düğününü yapar, gelinini alır gider.

1935 Urfa Halk Evi Musiki Heyeti (Avukat Müslüm Akalın Arşivi'nden)

MEZARIMIN TAŞI URFAYA KARŞI (ZEKİ'NİN AĞIDI)

Zeki Urfalı, Musa ise Antep'li iki samimi arkadaşdır. Sık sık birbirlerini memleketlerinde ziyaret ederek, hasret giderirlermiş. Günlerden bir gün zeki Antep'e gider arkadaşı Musa'ya misafir olur. Hal hatır sohbet derken, akşam yemeğinden sonra Musa, arkadaşını ağırlamak için gece saza davet eder.

Eğlenirken Musa sazda çalışan bir kızı masalarına davet eder ve sohbet etmeye başlarlar. Ancak aynı sazda bulunan kızın sevgilisi, o gece çok sarhoş bir vaziyette Zeki ve Musa'nın oturduğu masaya gelerek kendilerine hakaret etmeye başlar.

Musa hakaretlere dayanamaz ve aralarında münakaşa başlar, kavgaya dönüşür sarhoş olan genç bıçak çeker ve Musa'ya vurmaya isterken, araya arkadaşı Zeki girer ve bıçak Zeki'ye isabet eder, Zeki ağır yaralanır ve arkadaşı Musa tarafından hastaneye götürülürken yolda ölür. Bu olay üzerine "Mezarımın Taşı Urfa'ya Karşı" türküsü Zeki için yakılır.

Urfa 'da Mahalli Sanatçıların Bir Konserden Görünümü

Soldan Sağa: Ud-Abdurrahman Savaşan (Camgöz Abe), Gazelhan-Tenekeci Mahmut Güzelgöz, Darbuka-Abdulkadir Güzel, Bağlama-Aziz Çekirge, Ayakta Duranlar: Ses-Mehmet Gözoğlu(Fırıncı Mahe)

SU KÜLEKTE BULANI

Neriman ile İbrahim ortaokulda aynı sınıfta okurlar. Neriman uzun boylu beyaz tenli okulun en güzel kızlarından biridir. İbrahim de okulun en yakışıklılarından. İki genç arasında okul arkadaşlığı zamanla aşka dönüşür. Bu aşk dedikoduları etrafa yayılır. Dedikodular aşırı şekilde yayılınca İbrahim okul idaresi tarafından okuldan uzaklaştırılır.

İbrahim okul naklini İstanbul'a aldırır. Baytar(veterinerin) kızı Neriman ise okuluna devam eder ve Neriman ortaokulu Urfa'da bitirir. Urfa'da evlenir kocasının işi icabı başka bir ile taşınır. Bir müddet sonra kocasının görevi nedeniyle tekrar Urfa'ya gelir. Bir iki yıl kaldıktan sonra tekrar Urfa'dan giderler. Neriman'ın halen hayatta olduğu yaşamını Ankara'da sürdürdüğü söylenmektedir. İbrahim ise İstanbul'da ortaokulu bitirir. Liseyi terk eder. İstanbullu bir hanımla evlenir ve 23 yıl evli kaldıktan sonra sonra eşinden ayrılır. İkinci evliliğini Urfalı bir hanımla yapar ve 1997 yılında Antalya'da vefat eder. "Su külekte bulani" türküsü İbrahim ve Neriman'ın sevdası üzerine o dönemde Urfa da müzikle uğraşan sanatçılar tarafından bestelenmiştir.

1 Mayıs 1965 Akpıyar
Kazancı Bedih

Cümbüş-Kazancı Bedih YOLUK, Kanun Mehmet ÇAKALLI(Tivil Mehmet)

ORDUMUZ GİTTİ MUŞA DAYANDI

Osmanlı-Rus savaşları sırasında Urfa'nın Viranşehir ilçesinde çok kuvvetli nüfuz sahibi milli aşiret reisi Hamidiye paşalarından İbrahim Paşaya, bir ordu oluşturarak Erzurum'a göndermesi emredilir.

İbrahim Paşa da aşiretinden ve diğer aşiretlerden bir ordu kurarak Diyarbakır üzerinden Bitlis, Muş ve oradan Erzurum'a gitmek üzere yola çıkarır

Ordu Muş'a geldiğinde hava çok soğuk olduğu için sıkıntılar baş göstermiştir. Urfalı bir ailenin tek çocuğu olan çavuş savaş esnasında vurulmuş, birliği komuta eden yüzbaşı da gittiği görevden dönmemiştir. Yaralı çavuş, durumun vahametinden dolayı yaşamaktan umudunu kesmiş ve "Ordumuz Gitti Muşa Dayandı " türküsü ile duygularını dökmüştür.Bu savaşa katılan bir çok Urfalı , genç yaşta şehit olmuştur.

1945 Yılında Yurt Genelinde Konserler Veren Urfa Müzik Grubu ve Oyun Ekibi

Soldan Sağa Ayaktakiler: Ekibin Başkanı Osman ÖZSOY (Bandocu Osman), Oyun Ekibi Şefi Müslüm BARAN (Keruka Müslüm), Oyuncu Mehmet ÇELİKADA(Sarı Rahmenin Oğlu), Oyuncu Yasin YEŞİLGÜL(Kasap Yasin)
Sanatçılar: Ses İsmail AKSOY(Karaköprülü İsmail), Bağlama Mehmet ATAÇ(Ali Çine Mehmet), Cümbüş Abdurrahman SAVAŞAN (Camgöz Abe), Ses Mehmet TOPTAN(Bediyin Oğlu), Sazların Şefi Mustafa ATAÇ (Ali Çine Mustafa)

İkinci Sıradakiler:Yerde Oturan Davulcu Abdurrahman TOKSÖZ (Avde Emmi) Sandalyede Oturanlar:Ney İsmail Şimşek (Kıde Hafız), Bağlama Mehmet Şengül (Çırçır Mahe), Bağlama Eyyüb ERELİ (Kanuni Ayıbo), Bağlama Bedii, Maraş Def Ali Rıza OKUTAN,

Ön Sırada Yerde Oturanlar:Oyucu Halil SÖĞÜT (İplikçi Halil)Darbuka Abdi SARAÇ (Küçük Abdi) Salih ÇİÇEK (Zurnacı Saliho)

TILFINDIR HASTAHANE

Urfa'nın işgali sırasında, işgale gelen Fransız askerlerin çoğunluğu Urfa'dan giden Ermenilerden oluşmaktaydı. Urfalılar bu işgale karşı koyarlar ve uzun bir süre mücadele ederler.

Urfa halkı Fransızları şehirden çıkarmak için çeşitli yollara başvururlar, ama bir türlü kalıcı bir başarı elde edemeyince on ikiler komitesini kurarlar. Fransızlara gelen yardımların yollarını keserler. On ikiler komitesi aşiret reisleriyle bir araya gelerek Fransızları Urfa'dan çıkarmak için kesin karar alırlar. Fransızlar yardımları kesilince şehirden çıkmak zorunda kalmışlardır. Kendilerini korumak için de şehir dışına çıkınca bırakmak üzere birçok aileden rehineyi yanlarında götürmek üzere anlaşma yaparlar.(1920)

Fransızlara güvenmeyen Urfa çeteleri ise Akabe mevkiinde siper alırlar. Fransızlar gelince çatışma başlar ve altı saat süren çatışma sonucu Fransızların hepsi öldürülür. Urfa çetelerinden de çok kişi ölür ve yaralanır. Bu Zafer coşkusu ile çeteler şehre dönerken yolda "Kolumu salladım toplar oynadı" sözleriyle başlayan türküyü dile getirmişlerdir. Bu türkü günümüze kadar gelmiştir.

**11 NİSAN 1920 Günü Şebeke Boğazındaki Çarpışmalara Katılan Urfa'lı Milis Kuvvetler
(Avukat Müslüm AKALIN Arşivinden)**

YAYLALAR İÇİNDE ERZURUM YAYLA (NAZİF'İN AĞIDI)

Nazif Urfa'nın Yusuf paşa mahallesinde (1893) doğumlu Süleyman kalfanın oğludur. Nazif'in küçük yaşta güçlü ve yürekli olduğu yakınları tarafından fark edilir. İyi kalpli fakir dostu yiğit bir kişi olan Nazif, zenginlerden fakirlere dağıtmak üzere para veya değerli eşyaları almış. Bu durum bazı zenginlerin işine gelmediğinden çok rahatsız olurlar. Nazif'ten kurtulmak için çare ararlar. Nazif'in en yakın arkadaşı deve alıp satan Hacı İsa'ların yanında devecilik yapan Hacı Mehmet'e, Nazif'i öldürmesi için para teklif etmeyi bile düşünürler. Nazif bir gün zenginlerden birine altın alması için adamını gönderir. Altın vermesi gereken kişi vermez adamı geri gönderir. Nazif bu duruma çok bozulur kendisi almaya gider ve fazlasıyla alır gelir. Altın aldığı kişi, Nazif'in en yakın arkadaşı Hacı Mehmet'i bir gün yanına çağırır ve Nazif'i öldürmesi karşılığında kendisine altın ve para teklif eder. Hacı Mehmet bu teklif karşısında biraz düşünse de kabul eder.

Hacı Mehmet planını uygulamak için Nazif'i evden çağırır ve her zaman gittikleri Akabe mevkiinde bulunan Sarı Mağaraya doğru yola çıkarlar. Yolda giderken Nazif'e "üzerinde tüfekten başka silah var mı" diye sorar. Nazif arkadaşından şüphelenmediğinden "bu gün sadece tüfek getirdim, tabancamı evde bıraktım" der. En yakın arkadaşının silahını kötü niyetle sorduğu aklına dahi gelmez. Mağarada biraz oturduktan sonra Hacı Mehmet dışardan bir ses duydum diyerek, dışarı bakmak üzere Nazif'in de tüfeğini yanına alır ve çok kısa süre için dışarı çıkar. Tekrar mağaraya girdiğinde Nazif'e "seni vuracağım" der. Nazif ise pek ciddiye almaz ve gülümseyerek "gel otur" der. Hacı Mehmet ateş eder. Nazif vurulunca kalkıp kovalamaya başlar. Ama çok kan kaybettiği için fazla gidemez, yere yıkılır ve orada ölür. (1920) Tesadüfen oradan geçen bir çoban Nazif'i görür ve vurulduğunu ailesine haber verir. Ölüm haberi tüm halk tarafından üzüntüyle karşılanır. Hacı Mehmet bu olaydan sonra Suriye'ye kaçar. Bir gün Suriye'de kahvede otururken yanındakilere Nazif'i ben vurdum der ama ona kimse inanmaz. Hacı Mehmet öldürdüğünde ısrar edince kahvede oturanların içinde Nazif'i çok seven bir arkadaşı "Nazif'i gerçekten sen mi öldürdün" diye sorar. Evet, ben öldürdüm der ve nasıl öldürdüğünü anlatır. Nazif'in arkadaşı olayın nasıl geliştiğini bildiği için Hacı Mehmet'in anlattıklarından, Nazif'i onun öldürdüğüne emin olunca silahını çekerek "Nazif'e nasıl kıyarısın" der ve Hacı Mehmet'i orda öldürür.

Urfa'lı Mehmet Nazif D.T 1893 Ö.T 1920

MUKİM TAHİR OTURAN

1900 Yılında Urfa 'da doğmuş.1946 yılında Zonguldak Yenice ilçesinde vefat etmiştir Gazel Geleneğini o dönemin ustalarından öğrenmiş. Urfa'nın yetiştirmiş olduğu en iyi gazelhanlardan biridir. Gazel ve hoyrattaki ustalığı türkü okumada ki yorumu ile de plaklarından bize fikir vermiştir.

HAMZA ŞENSES (Kel Hamza)

Hamza Şenses Urfa'nın yetiştirmiş olduğu usta hoyrat okuyanlardan biridir.Çok güzel bir sese sahip olan Hamza Şenses, döneminde bir kaç plak yapmıştır Hamza Şenses'in plakları günümüzde de büyük bir beğeniyle dinlenmektedir.

AHMET UZUNGÖL (Bozeyin Oğlu Ahmet)

1930 yılında Urfa'da doğmuş. 1992 yılında vefat etmiştir. Dönemin gazel ustası Tenekeci Mahmut ve diğer gazel ustalarını dinleyerek gazel geleneğini öğrenmiştir. Sesi çok güçlü ve güzel olduğu için çok sevilen zevkle dinlenen gazelhanlardan biri olmuştur.

KAZANCI BEDİH YOLUK

1929 Yılında Urfa'da doğmuş.2004 yılında vefat etmiştir. Mesleği kazancılık olduğu için Kazancı Bedih ismi ile anılmıştır. Gazel okuma geleneğini Tenekeci Mahmut'tan öğrenmiştir. Gazeli kendisine has bir üslup ile icra ederdi. Ses renginin güzel olmasından dolayı beğeni ile dinlenen gazelhanlardan biri olan Kazancı Bedih Urfa'daki gazel ustalarının içinde en çok üne kavuşan kişi olmuştur.

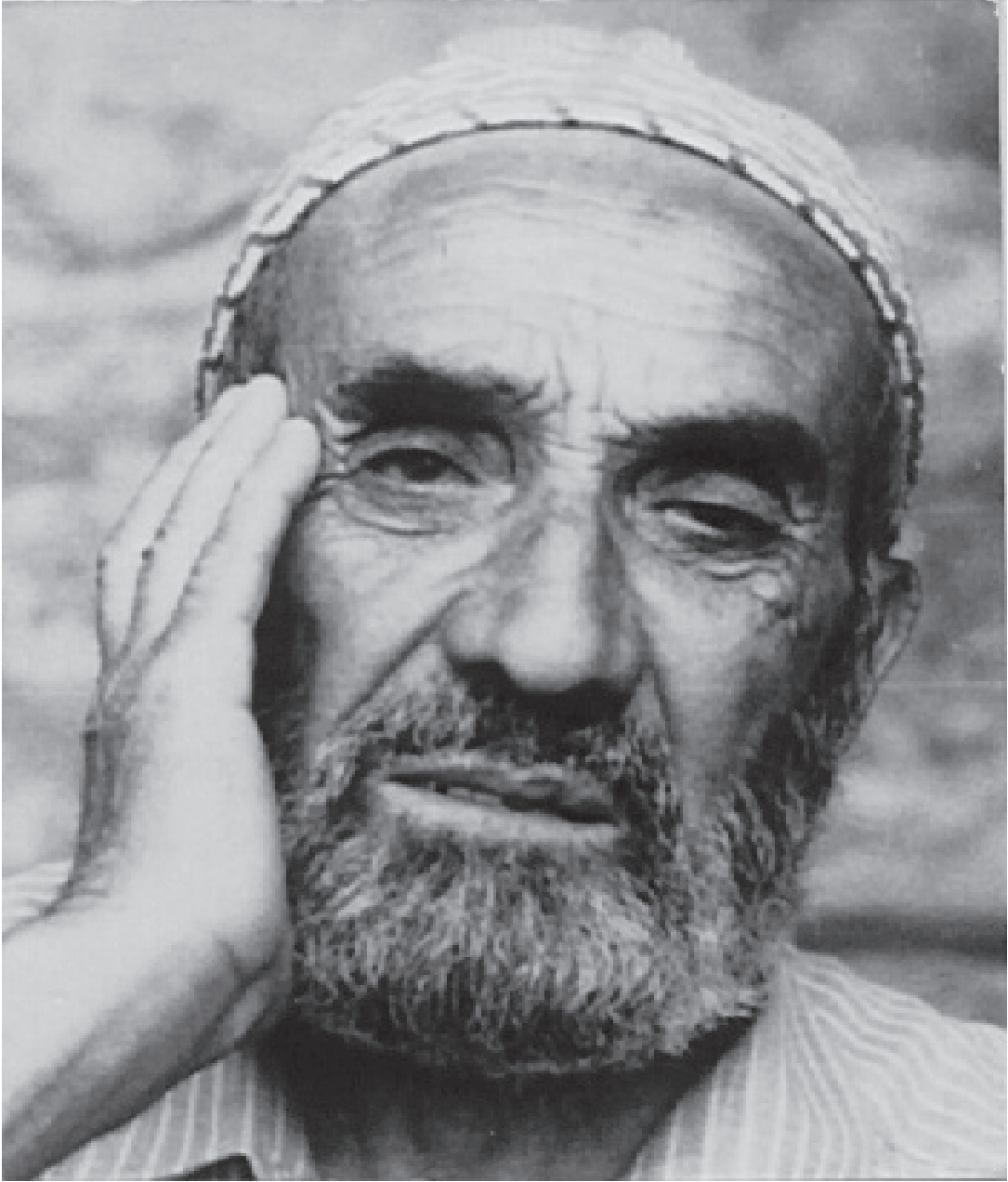
HALİL HAFİZ UZUNGÖL (Bozeyin Oğlu Halil Hafız)

1928 Yılında Urfa'da doğmuş, 1992 yılında vefat etmiştir. Gazel okumasını babasını ve döneminin ustalarını dinleyerek öğrenmiş. Mevlit okumasını ise Hacı Nuri Hafız'dan öğrenmiştir. Sesinin güçlü ve güzel olması dolayısıyla herkes tarafından beğeniyle dinlenen gazelhanlarımızdandır.

ŞÜKRÜ HAFIZ ÇADIRCI

1917 Yılında Urfa' da doğmuş. 1993 yılında vefat etmiştir Çok küçük yaşlarda gözlerini kaybetmiştir. Döneminin ustalarını dinleyerek gazel okumasını öğrenmiş, kendini yetiştirmiştir. Gazel icra tarzı tamamen kendisine özel olan Şükrü Hafız Çadirci'nin besteleri birçok sanatçı tarafından kasetlere okunmuştur.

BEKÇİ BAKIR YURTSEVER

1909 Yılında Urfa'da doğmuş.1985 yılında vefat etmiştir. Gazel okuma geleneğini döneminin ustalarından öğrenmiştir. Mevlit okumasını ise Hacı Nuri Hafız'dan öğrenmiş ve uzun yıllar Mevlithanlık yapmıştır. Bekçilik yaptığı için Bekçi Bakır ismi ile anılmıştır. Güzel sesinden dolayı günümüzde de plakları ve kasetleri halen beğeniyle dinlenilmektedir

HACI NURİ HAFIZ BAŞARAN

1900 Yılında Urfa'da doğmuş. 1972 yılında vefat etmiştir. Çok genç yaşlarda hafız olmuştur. Müzik merakından dolayı o dönemin ustalarını dinleyerek gazel okumasını öğrenmiş ve daha çok mevlithan olarak tanınmıştır. Mevlit okunması, kendisinden önce belli bir kural içerisinde olmadığından Mevlit okumaya kriterler getirmiştir. Günümüzde Urfa da okunan mevlit, Hacı Nuri Hafız'ın ekolüne göre icra edilmektedir.

MAHMUT COŞKUNSES

1942'de Urfa'da doğmuş, 2002 yılında vefat etmiştir. Çok sayıda plak ve kaset yapmış olan Mahmut Coşkunes güçlü bir sese sahipti. 1965'li yıllarda şöhreti yakalamış olan sanatçının halen kasetleri ve plakları beğeni ile dinlenmektedir.

CEMİL CANKAT

1913 yılında Urfa'da doğmuş olan sanatçı, 1976 yılında vefat etmiştir. Kendisine has yorumla türkü okuyan ve çok sayıda bestesi olan Cemil CANKAT'ın çok sayıda da plağı bulunmaktadır. Sanatçı 1940'dan sonra şöhreti yakalamıştır. Besteleri birçok sanatçı tarafından halen okunmaktadır.

Urfa'da Bir Sıra Gecesi

Soldan sağa: Keman-İbrahim (kemancı ibe), Kanun- Fazlı Öztop, Ses (gazelhan)-Ahmet Uzungöl (Bozeyin oğlu Ahmet), Cümbüş-Halil Güzel, Def-Yusuf Özer (Saatçi Yusuf)

TAMBURACI DERVİŞ HALICIOĞLU

1882 yılında Urfa'da doğmuş. 1955 yılında vefat etmiştir. Temiroğullarıdır. Bedestende halıcılık yapan, Tamburacı Derviş o dönemin gazel ustalarından Kirişçi Halil, Ali Hafız ve Hacı İbiş gibi ustalardan gazel okumasını öğrenmiş. Sesinin güçlü olması, Segâh gazel okuması ile tanınmıştır. (M.Fatih Halicioğlu fotoğraf arşivinden)

1850'li yılların sonunda Urfa 'da bir müzik grubu (Süryani Circis ve arkadaşları)

1850 yıllarında Urfa' da bir müzik grubu (Süryani Corci ve arkadaşları)

Sayfa 151'e girecek

-1-

Gidacağam hamama
Demeyin kaynanama
Seni bohçacı kızı
Benden ister şamama

-2-

Saçların lüle lüle
Yar geçer güle güle
Saçların ağarıptır
Gül benzin sararıptır.

-3-

Bugün canım sıkılır.
Kah gidah yarım gile
Bir parça aklım vardır.
Onu da yar alıptır.

-Bağlantı-

Dıgel ağlatma beni
Severem candan seni